

Kokias rangos sąlygas vartotojams VVTAT atmeta?

Vartojamoji ranga – tai santykiai, kai rangovas (verslininkas) įsipareigoja pagal užsakovo (vartotojo), užsakymą atlikti tam tikrą darbą, tenkinantį buitinius ar asmeninius užsakovo, jo šeimos poreikius, o užsakovas įsipareigoja priimti darbo rezultatą ir už jį sumokėti.

Neretai rangovai vartotojui pateikia standartinę sutartį. Su užsakovu sutarties sąlygos nėra individualiai aptariamoms, t. y. jis aktyviai nedalyvauja, negali daryti įtakos, pavyzdžiui, reikalauti kurią nors sąlygą išbraukti ar įrašyti naują, keisti sąlygas ir pan. Tokios individualiai su vartotoju neaptartos sutarties sąlygos gali būti laikomos nesąžiningomis bei pažeidžiančiomis vartotojo teises.

Tokias pavyzdinių sutarties sąlygas analizavo Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (toliau – VVTAT) ir rekomendavo kai kurių vengti vartojamosios rangos sutartyse.

Dėl atliktų darbų kainos

„Vartotojas (užsakovas) visą likusią sumą rangovui turi sumokėti prieš rangos darbų atlikimą“.

Įstatymas numato, jog užsakovas privalo sumokėti darbų kainą po to, kai rangovas perdavė darbų rezultatą, išskyrus atvejus, kai užsakovas išreiškia savo sutikimą už rangovo darbus sumokėti dar prieš gaunant jų darbų rezultatą.

Jeigu vartotojui yra pateikiama standartinė sutartis, kurios sąlygos su vartotoju nėra aptartos individualiai, negalima laikyti, jog pasirašydamas tokią sutartį vartotojas išreiškė sutikimą už darbus sumokėti dar iki jų perdavimo.

Vartotojas yra silpnesnioji sutarties šalis, todėl pareiga įrodyti, kad viena ar kita sutarties nuostata buvo individualiai aptarta su vartotoju, tenka būtent verslininkui.

Dėl darbų rezultato priėmimo

„Vartotojui (užsakovui) atsisakius priimti rangovo darbų rezultatą, jei tai nėra susiję su atliktų darbų kokybe, vartotojas rangovui moka 40% baudą nuo sulygotos darbų vertės ir atlygina rangovo patirtus nuostolius.“

Ši nuostata ydinga, nes nėra aišku, ar sutartyje įtvirtintas baudos dydis, ar rangovo patirti nuostoliai bus įskaičiuojami į vartotojo mokamą sumą už atliktus darbus, ar ne. Įstatymas numato, jog

virtotojui nepriemus rangos rezultato, rangovas turi teisę į nuostolių atlyginimą, tačiau šie nuostoliai yra įskaitomi į rangos darbų kainą, kurią virtotojas privalo sumokėti.

VVAT pažymi, jog „vienas iš vartojimo sutarties sąlygų atitikties sąžiningumo kriterijams aspektų yra vertinimas, ar jos yra skaidrios, t. y. ar sutarties sąlygos yra aiškios ir suprantamos virtotojui, ir, ar bendrovė pateikė virtotojui visą sutarčiai sudaryti reikšmingą informaciją. Neskaidrios sutarties sąlygos negali būti laikomos sąžiningomis, nes virtotojas, kuris nesupranta sutarties sąlygų ar neturi visos apsisprendimui reikšmingos informacijos, negali priimti tinkamo sprendimo“.

Kilus ginčui dėl nuostatos aiškinimo sutartis bus aiškinama ne verslininko, o sutartį priėmusios šalies naudai, tad derėtų vengti neaiškių sąlygų.

Dėl garantinės išlygos

Į sutartį įtraukta garantinė išlyga, kurios turinys nėra detalizuojamas, tačiau kurios neįvykdžius rangovas atsisako taikyti garantiją.

Įstatymas rangovui numato pareigą detalizuoti garantinės išlygos sąlygas. Pavyzdžiui, įtraukiant į sutartį garantinę išlygą, jog „nesumontavus stogelio virš rangovo įrengtų durų, durims garantija nebus taikoma“. Šiuo atveju derėtų pateikti papildomą informaciją, kaip antai, stogelio matmenis, specifikaciją, matavimo aspektus.

Kitu atveju yra apribojama pareiga garantuoti atliktų darbų kokybę, o tai prieštarauja teisiniam reglamentavimui.

Atkreiptinas dėmesys, kad ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas laikosi pozicijos, kad verslininkui – savo srities profesionalui – tenka pareiga užtikrinti su virtotojais sudaromų sutarčių sąlygų teisinį apibrėžtumą, jų suderinamumą su galiojančių teisės aktų nuostatomis bei aiškumą virtotojui.

Jeigu teikiate virtotojams sutartį su standartinėmis sąlygomis, kurios nebuvo aptartos individualiai, patariame įsitikinti, ar šios sąlygos neprieštaruja įstatyme numatytiems reikalavimams. Kilus ginčui, tikėtina, bus palaikyta virtotojo kaip silpnesniosios sutarties šalies pusė, o ne verslininko – srities profesionalo.

Jūsų verslo partneris AVOCAD

Parengta 2021 07 01